

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 26/08/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 175: Ở trong lò ô nhiễm nên phải ô nhiễm

Hiện tại, hoàn cảnh đời sống của chúng ta rất ác liệt. Trong nội tâm của chúng ta có tập khí phiền não của “*tham sân si và ngạo mạn*”. Bên ngoài có mê hoặc của “*năm dục sáu trần*”. Hòa Thượng nói: “***Bạn có thể không động tâm chăng? Hoàn cảnh bên ngoài ngày ngày khuyến khích cho bạn tham sân si, khuyến khích cho bạn tạo các ác nghiệp. Bạn nghĩ xem, Ta Bà này, bạn có nên quấy luyện chăng?***”

Thời gian gần đây, khi lay Phật, tôi hướng đến Phật và nói rằng: “*Xin Phật cho con vãng sanh vì con thấy Ta Bà này sẽ làm cho con càng thêm tạo nghiệp. Đi được càng sớm càng tốt!*” Trên Kinh điển của Tịnh Độ có câu rằng: “*Yểm ly Ta Bà, hân cầu Cực Lạc*”. Vậy chúng ta dùng cách gì để yểm ly? Thấu hiểu được Ta Bà chỉ là khổ, không, vô thường thì mới có thể yểm ly được. Nếu chỉ đọc suông câu nói đó thì chúng ta tưởng rằng chính mình đang yểm ly Ta Bà. Việc chúng ta còn đắm chấp rất nhiều thứ cho thấy chúng ta đang rất yêu thích nơi này.

Chúng ta đang ở trong lò ô nhiễm bởi “*danh vọng lợi dưỡng, tự tư tự lợi, năm dục sáu trần, tham sân si mạn*”. Trong bài học hôm trước, Hòa Thượng chỉ dạy rằng: “*Có ta thì nhất định sẽ có cái của ta*”. Ban đầu chỉ có một mình ta nhưng rồi có vợ ta, đã có vợ ta là có phiền phức. Tiếp đến là con ta, cháu ta, lại thêm một tầng phiền phức nữa. Thế là chúng ta không ngừng tạo nghiệp.

Tổ sư đại đức nhắc nhở chúng ta phải xa rời Ta Bà. Ta Bà không phải là chốn dễ đùa bởi chúng ta rất dễ dính nhiễm tất cả mọi hoàn cảnh. Vì sao lại dễ nhiễm đến vậy? Vì những thứ đó đã có ở trong chúng ta từ vô lượng kiếp cho nên khi đủ duyên thì thứ đó sanh sôi nảy nở và phát triển nhanh hơn cả vi rút. Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng trong một khay móng tay có đến 3.200.000 ý niệm cho nên tốc độ lây lan của nó rất nhanh. Hằng ngày đầu óc chúng ta lơ lơ chính là đang chìm trong vọng tưởng.

Nếu chúng ta không quán chiếu thì không thấy nó phát triển đáng sợ. Có quán chiếu mới thấy khởi tâm động niệm, hành động tạo tác của mình, sao mà đáng ghê, đáng ghê tởm đến vậy! Đó là tự tư tự lợi, nghĩ cho mình, nghĩ về người của mình, vì thế mà lơ là hết mọi sự mọi việc xung quanh. Lật ra từng tầng, chúng ta sẽ thấy sự ô nhiễm thật là đáng sợ.

Chúng ta sanh ra trên thế gian với hai bàn tay trắng, vậy mà từ một cái ta này biến thành nhiều cái ta khác, và rồi hình thành cái của ta. Từ đó, chúng ta không ngừng tạo

nghiệp để vun vén, để thỏa mãn cho cái ta và cái của ta. Khi hình thành cái của ta, con người đã trở nên bất thường và chúng ta biến hình thành người vô cảm với hoàn cảnh xung quanh, quên đi cả trách nhiệm và nghĩa vụ, sẵn sàng vong ân bội nghĩa. Đó chính là sự ô nhiễm vô cùng nghiêm trọng. Làm người như vậy có đáng sợ không? Chúng ta hãy soi chiếu xem có hình bóng của mình ở trong đó không?

Chúng ta đang được học năm mối quan hệ ngũ luân là quan hệ cha con, quan hệ cấp trên cấp dưới, quan hệ bạn bè, quan hệ anh em, quan hệ vợ chồng. Đó là nhân đạo, là nhân luân. Vậy hãy quán sát xem chúng ta đã làm tròn bổn phận trong các mối quan hệ đó không? Nếu không làm tốt nhân luân, nhân đạo mà ngày ngày vẫn muốn thành Phật, thành Bồ Tát, thành Thánh Hiền là một điều viển vông.

Khi con người khởi lên tâm tự tư ích kỷ, chỉ nghĩ đến cái ta và cái của ta thì sẽ quên đi vai trò bổn phận đối với mọi người. Ngay trong cuộc sống đối nhân xử thế tiếp vật hằng ngày, chúng ta thờ ơ, lãnh đạm đến mức tàn nhẫn! Đồng đội của chúng ta đang vất vả, còn bản thân thì trốn ngày nào hay ngày đó. Sống như vậy là nghĩa khí sao?

Tôi rất cảm động khi nghe thấy câu chuyện về những bác thương binh khi về tới nghĩa trang của đồng đội thì nguyện ở đó để chăm sóc cho đồng đội của mình. Còn chúng ta, lúc nào cũng nói đến nghĩa khí nhưng nghĩa khí nổi gì khi đồng đội thì nỗ lực còn mình thì thờ ơ, vô cảm. Thậm chí sự thờ ơ vô cảm như thể muốn siết lấy mạng của người ta. Vậy người như thế, ngay đến làm người còn làm chưa được thì nói gì đến làm việc khác.

Hòa Thượng từng dạy về người quân tử là: *“Người quân tử thì thấy lợi không màng, thấy khó dần thân vào”*. Quân tử là bậc thấp nhất mà còn như vậy! Quân tử rồi đến Hiền nhân, rồi đến Thánh nhân. Huống hồ chúng ta đang mong muốn tương lai là cư dân của đất Phật, là Bồ Tát bất thối chuyển mà thấy lợi thì sáng mắt, thấy khó thì trốn mất. Tại sao có trạng thái như vậy? Là do tự tư tự lợi, là do sợ khó khổ, sợ lời lỗ, sợ tốt xấu, sợ vất vả, sợ đen xấu. Đây chính là tự tư tự lợi.

Lò nhuộm danh vọng lợi dưỡng, tự tư tự lợi, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si mạn đã nhuộm đen chúng ta rồi. Chúng ta không phải là đang cố gắng vượt qua lò nhuộm này mà là đang bơi trong lò nhuộm một cách thích thú vui vẻ. Điều đáng thương là chúng ta không hề biết điều đó! Hòa Thượng nói: ***“Ngày ngày ta bước vào xã hội, cái ta nhìn thấy, cái ta nghe được thậm chí là cái ta nghĩ đến, tất cả, đều là tự tư tự lợi, đều là tổn người để lợi mình – làm việc tổn hại cho người để có lợi cho mình, đều là tham sân si mạn”***.

Những người học Phật, ăn chay năm, bảy năm nhưng những tập khí này rất lớn chứ không hề nhỏ. Vậy thử nghĩ mà xem, chúng ta bấy lâu nay học Phật là học được điều gì? Chẳng được chút gì lợi ích cho mình mà thậm chí tổn hại người. Chỉ cần một ý niệm lợi mình thôi thì đã tổn hại đến người khác rồi. Hòa Thượng nói: *“Các vị tra*

trên Kinh điển xem, Thích Ca Mâu Ni Phật có một ngày nghỉ hè không? Hay ngày ngày đều là giảng Kinh nói pháp, từ thành thị đến nông thôn đều là đầu trần chân đất đi vận dậm giáo hóa chúng sanh không có ngày ngơi nghỉ.” Phật là tấm gương cho chúng ta.

Bản thân tôi, từ lâu lắm rồi đã không có ý niệm hôm nay là Chủ Nhật, thứ Bảy hay ngày lễ, ngày tết để cho mình một đặc ân để nghỉ ngơi hay ăn chơi. Từ thứ Hai đến thứ Sáu là ngày làm việc còn những ngày nghỉ này là để được ngủ, để được ăn chơi. Vậy đó chính là tự tư tự lợi. Thật đúng như lời Hòa Thượng nói điều chúng ta nhìn thấy, nghe được, nghĩ đến, tất cả, đều là tự tư tự lợi, đều là tổn người để lợi mình, đều là tham sân si mạn.

Lời chỉ dạy này của Hòa Thượng cho thấy con người chúng ta tầm nhìn nông cạn. Vì sao nông cạn? Vì chỉ nhìn thấy cái trước mắt, chỉ là thỏa mãn tự tư tự lợi. Trên Kinh Phật gọi những người như thế là những kẻ đáng thương. Chúng ta đọc Những Tấm gương Đức hạnh Việt Nam là thấy ngay các Ngài chân thật là hy sinh phụng hiến, quên đi cái ta của mình.

Vị anh hùng dân tộc Phạm Ngũ Lão ngồi tư duy làm thế nào để chống giặc mà quân lính của Hưng Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn đi qua dẹp đường, đâm cây giáo vào đùi mà không hề hay biết. Mọi người thử nghĩ thế gian này mà không có những tấm gương như Ngài để soi sáng cho những tâm hồn tham lam ích kỷ thì không biết thế gian này sẽ ra sao! Cũng vậy nếu Phật Bồ Tát Thánh Hiền đến thế gian mà cũng tự tư tự lợi như chúng ta thì thế gian này thảm đến mức nào!

Từ Thánh nhân thế gian và Thánh nhân xuất thế gian đều làm ra biểu pháp cho chúng ta học tập và làm theo. Hòa Thượng tiếp lời: ***“Ngày nay, người thế gian trong tâm có ô nhiễm, tinh thần có ô nhiễm, tư tưởng có ô nhiễm, kiến giải có ô nhiễm, thậm chí trên thân này cũng đang ô nhiễm. Hoàn cảnh sống cũng ô nhiễm nghiêm trọng. Tóm lại là thân tâm hoàn toàn bị ô nhiễm! Vì vậy, con người ở thời hiện đại này, thân thể rất nhiều bệnh”***. Ngày trước, chúng ta không nghe thấy từ thải độc thân thể còn bây giờ đi đến đâu, cũng nghe thấy cụm từ này. Đây là ô nhiễm sinh lý nên con người phải tìm cách để thải độc. Con người không thấy mình đáng thương mà vẫn đang làm cho thân tâm ô nhiễm này càng thêm phần ô nhiễm hơn nữa.

Tâm con người ô nhiễm vì có tham sân si, đây là ô nhiễm nghiêm trọng nhất. Người có tinh thần ô nhiễm chính là người có tinh thần bạc nhược. Họ mong ngày mai hoặc một ngày nào đó hoặc năm nào đó họ sẽ tốt hơn, tinh tấn hơn ngày hôm nay. Nhưng rồi ngày mai ấy không biết đến bao giờ! Chính vì vậy mà Hòa Thượng luôn nhắc chúng ta phải luôn ở trạng thái dừng mãi tinh tấn một cách đặc biệt.

Tập khí phiền não của chúng ta tuy rất nhiều nhưng không phải là khó đối trị. Chỉ cần miệt mài dừng mãi một thời gian, chúng ta sẽ vượt qua. Sáng nay, điện thoại của

tôi hết pin nên không đổ chuông báo thức, tuy vậy, tôi vẫn tỉnh đúng 3 giờ 9 phút. Thân này đã tự động báo là đã hết giờ ngủ. Rõ ràng tập khí của mình đã thay đổi!

Con người có tư tưởng ô nhiễm, kiến giải ô nhiễm tức là cách thấy cách hiểu sai lầm. Vì sao sai lầm? Vì tự tư tự lợi, vì ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, vì ảo danh ảo vọng làm cho tư tưởng, kiến giải của con người sai đi. Ban đầu họ có thể phát tâm hy sinh phụng hiến nhưng sự tự tư tự lợi xâm chiếm khiến họ nảy sinh tâm được mất, hơn thua, tốt xấu, từ đó, họ có cách thấy cách nghĩ cách làm sai lầm. Họ không biết rằng khi đã phát tâm và thật làm tức là chúng ta đang bố thí mà phước báu của sự bố thí sẽ đến gấp hai, gấp ba, gấp năm. Chỉ có những kiến giải từ tự tánh, từ tâm chân thành thì nhất định không sai.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian này, hiện tại có những bệnh kỳ kỳ quái quái, trước giờ chưa từng nghe thấy, bây giờ lại nghe thấy. Con người ta ngày nay vì sao nhiều bệnh đến như vậy? Là vì ô nhiễm. Thân ô nhiễm, tâm ô nhiễm, thân tâm ô nhiễm, hoàn cảnh ô nhiễm”***. Điều đáng buồn nhất là bệnh viện lại là chỗ đông nhất. Đây là dự báo đáng sợ nhưng gần như mọi người không hề phản tỉnh. Ở những thành phố lớn, không còn nhìn thấy bầu trời trong xanh mà là bầu trời mù mịt.

Hòa Thượng nói: ***“Tâm của chúng ta nhận lấy ô nhiễm của tham sân si nên thân chúng ta có bệnh. Tâm hạnh của chúng ta bất thiện nên y báo tùy theo chánh báo mà chuyển. Hoàn cảnh đời sống chúng ta trở nên ô nhiễm nghiêm trọng”*** Y báo là hoàn cảnh xung quanh, còn chánh báo là tâm của chúng ta. Tâm ô nhiễm nên hoàn cảnh ô nhiễm. Sự ô nhiễm là do chính chúng ta tạo nên. Chúng ta đi khắp nơi, nơi nào cây rừng cũng bị chặt hết, núi đồi bị đào xới nên mưa nhiều, gây ngập úng, sạt lở đất. Tất cả đều do con người làm, là do sự tự tư tự lợi, chỉ muốn mình được lợi, không biết thiệt hại ra sao. Việc làm này khiến đời mình có thể không bị hại nhưng đời con, hoặc đời cháu sẽ bị hại. Tôi đi đường thấy nhiều người mỗi ngày đi làm là vút một túi rác xuống kênh. Đây là một hành động ích kỷ.

Có một ngôi làng người ta trồng sầu riêng và cà phê nhưng gần như người nào trong làng đi khám bệnh thì đều mắc ung thư. Họ ngày ngày phun xịt thuốc cho cây, thậm chí xịt ướt hết cả người, ngày ngày họ hít vào chính thứ thuốc đó. Cuối cùng họ hại chính mình. Trong một gia đình có 5 người thì 4 người bị ung thư. Người còn lại lấy vợ và khi người vợ biết nhà có 4 người ung thư thì liền bỏ đi. Xét lại nguyên nhân thì đều do chính họ cả, không vì người lo nghĩ mà chỉ vì lợi cá nhân nên hại người, hại luôn cả mình.

Đúng như trên Kinh Phật nói: ***“Y báo tùy theo chánh báo chuyển”***. Tâm là chánh báo của họ, khởi tham sân si, khởi ảo danh ảo vọng, khởi tự tư tự lợi, tưởng rằng được lợi, nào ngờ lợi chẳng được nhiều mà hại thì quá lớn. Bản thân họ đã làm cho hoàn cảnh (tức là y báo) ô nhiễm, môi trường ô nhiễm, thực phẩm cũng ô nhiễm.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian này có duyên xấu ác quá nhiều. Con người sống bị nhiều ảnh hưởng xấu như vậy thì làm sao mà không bị ô nhiễm? Chỉ có những người có thiện định sâu, có thiện căn phước đức lớn, họ ở trong lò ô nhiễm này, họ mới không bị ô nhiễm!”*** Năm nay tỉ lệ cô giáo trong hệ thống bị nhân tuyến giáp đang tăng so với năm ngoái. Đó là do nguồn nước ô nhiễm, không khí ô nhiễm, thực phẩm ô nhiễm. Duyên ác quá nhiều nên kết thành hoàn cảnh xấu ác. Xét đi xét lại những duyên xấu ác đều do chính mình làm.

Tôi ở Đà Lạt mà nơi đây trồng cải lên rất tốt, trắng phau nhưng tôi không dám ăn. Tôi nghe những người dân làm vườn nói với nhau rằng không được ăn vì toàn là thuốc. Cho nên chúng ta đang tích cực trong nhiều năm nay trồng rau thủy canh để tặng biếu. Người ta nghĩ rằng chúng ta dư tiền nên đi trồng rau tặng mọi người nhằm kiếm phước. Đó là ý niệm quá nhỏ! Chúng ta đang nỗ lực tịnh hóa môi trường sống của mình.

Thành Phố Hồ Chí Minh có một dòng sông chảy qua Quận 4 được cải tạo trong nhiều năm nên từ dòng nước đen ngòm giờ đã trong xanh. Điều này cho thấy, chúng ta có thể cải tạo được môi trường sống của chính mình bằng ý thức của tất cả mọi người. Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta có phải là những người làm ô nhiễm môi trường không? Ngài nhắc nhở chúng ta từ khởi tâm động niệm đến hành động việc làm đều phải tạo nên chánh báo tốt để y báo của chúng ta được cải thiện./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!